

Utlåtande Rotel II (Dnr KS 2022/110)

Detaljplan för del av fastigheten Södra Hammarbyhamnen 1:3 m.fl., Södra Hammarbyhamnen, ÄDp 2020-03032

Framställan av stadsbyggnadsnämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Detaljplan för del av fastigheten Södra Hammarbyhamnen 1:3 m.fl., ÄDp 2020-03032, Södra Hammarbyhamnen, antas.

Föredragande borgarrådet Joakim Larsson anför följande.

Ärendet

Syftet med ändringarna av detaljplanerna är att möjliggöra del av Nya Östbergatunneln för att stärka stadens dag- och spillvattensystem samt möjliggöra del av tunnelbanan till Nacka. Stockholm Vatten och Avfall AB planerar att bygga en ny dagvattenledning under mark - Nya Östbergatunneln. Ledningen är inom planområdet belägen 17 – 97 meter under mark och berör i huvudsak privat mark.

Den Nya Östbergatunneln blir en förlängning av dagvattenledningen från Östberga och ska ta hand om dagvattnet från Enskedefältet och Björkhagen. Den nya ledningen gör det möjligt att separera dagvatten från reningsverkets avloppsvatten, vilket innebär att orenat avloppsvatten inte släpps ut vid skyfall. Detta är en del av stadens klimatanpassning för framtiden.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsbyggnadsnämnden.

Mina synpunkter

I enlighet med vad som framgår av översiktsplanen är modernisering och utbyggnad av ledningsnät för VA en framtida infrastrukturfråga. Ungefär hälften av ledningsnätet består idag av så kallade kombinerade system där avloppsvatten och dagvatten leds i samma ledningsnät till reningsverken. För att möta behoven från nya exploateringar och framtida klimatförändringar behöver staden successivt titta på möjligheter för fler separerade ledningssystem, så att kapacitet frigörs i avloppsnätet. För att uppnå en god och funktionell bebyggd miljö är det viktigt att staden har ett fungerande avloppssystem. Utbyggnaden av dagvattensystemet är därmed en förutsättning för en långsiktigt hållbar stadsutveckling.

Bilagor

1. Plankarta del I
2. Plankarta del II
3. Planbeskrivning
4. Samrådsredogörelse
5. Granskningsutlåtande

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Detaljplan för del av fastigheten Södra Hammarbyhamnen 1:3 m.fl., ÄDp 2020-03032, Södra Hammarbyhamnen, antas.

Stockholm den 23 februari 2022

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Joakim Larsson

Hans Altsjö

Remissammanställning

Ärendet

Syftet med ändringarna av detaljplanerna är att möjliggöra del av Nya Östbergatunneln för att stärka stadens dag- och spillvattensystem samt möjliggöra del av tunnelbanan till Nacka. Stockholm Vatten och Avfall planerar att bygga en ny dagvattenledning under mark - Nya Östbergatunneln. Ledningen är inom planområdet belägen 17 – 97 meter under mark och berör i huvudsak privat mark.

Den Nya Östbergatunneln blir en förlängning av dagvattenledningen från Östberga och ska ta hand om dagvattnet från Enskedefältet och Björkhagen. Den nya ledningen gör det möjligt att separera dagvatten från reningsverkets avloppsvatten, vilket innebär att orenat avloppsvatten inte släpps ut vid skyfall. Detta är en del av stadens klimatanpassning för framtiden.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsbyggnadsnämnden.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 januari 2022 följande.

1. Stadsbyggnadsnämnden godkänner förslaget till detaljplan och överlämnar det till kommunfullmäktige för antagande.
2. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 januari 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Plandata

Planområdet består av ett flertal delområden utmed dagvattenledningens sträckning som går från Sicklaanläggningen i söder till Henriksdals reningsverk i norr. Planområdet är sammantaget cirka 550 meter långt och 25 meter brett och berör ett antal fastigheter. Planområdet ligger under mark på nivåer mellan 13 – 45 meter under nollplanet

(RH 2000) vilket motsvarar cirka 17 – 97 meter under marknivån.

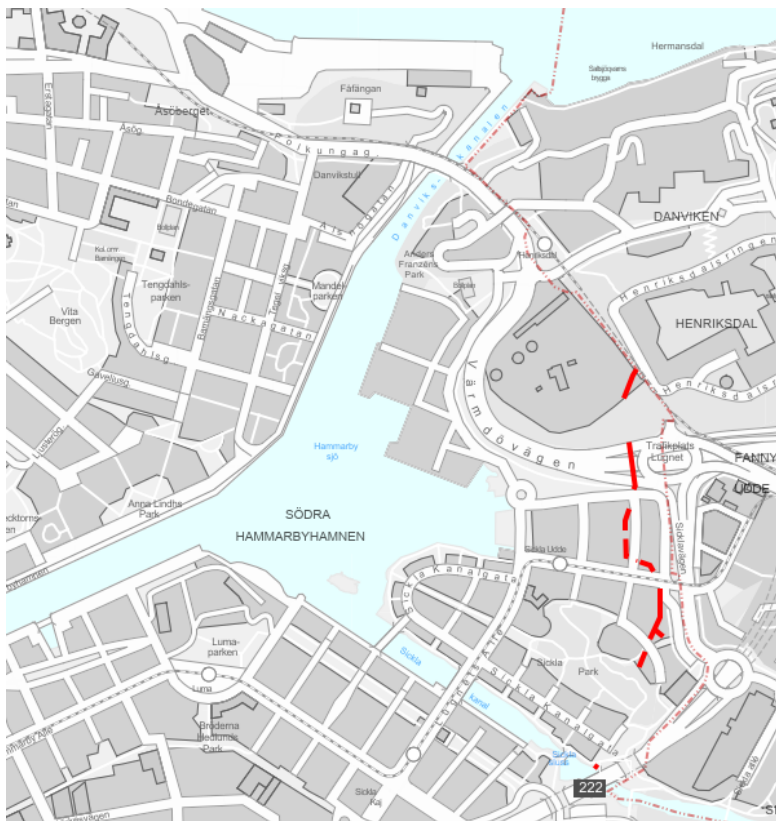

Illustration över det ungefärliga planområdet på kvartersmark (röd markering).

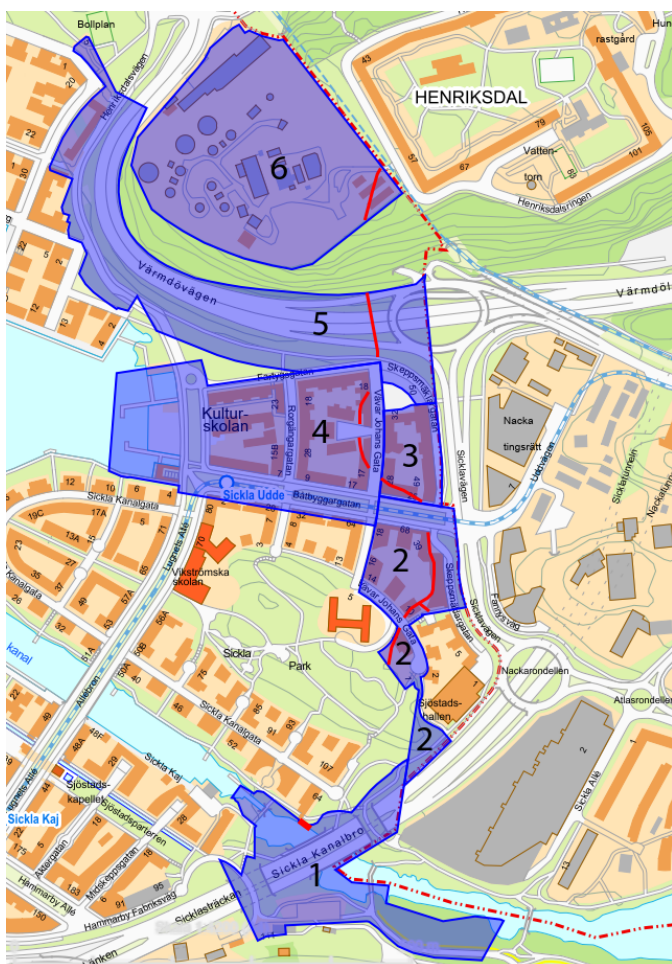
Gällande detaljplaner

Föreliggande detaljplan utgör en ändring genom tillägg av sex gällande detaljplaner. Tunnelbanans detaljplan (ÄDp 2014–18909) har pågående genomförandetid till 2024-09-16 och upphävs samt ersätts inom planområdet. Övriga gällande detaljplaner fortsätter att gälla i sin helhet tillsammans med denna ändring genom tillägg, se nedan tabell och karta. Gällande detaljplaner anger i huvudsak motortrafikändamål och bostäder inom planområdet.

	Plan	Genomförandetid
1	DP 92099A1	Utgått
2	P1999-08783	Utgått

	ÄDp 2014-18909	2024-09-16
3	P2012-11791	Utgått
4	2003-02068	Utgått
5	5960A	Utgått
6	3925A	Utgått

Tabellen visar gällande detaljplaner.

Kartan visar de detaljplaner som ändras genom tillägg. Röd linje visar den kvartersmark som planläggs.

Pågående detaljplaner i området

Inga detaljplaneprojekt pågår i planområdets närhet.

Markägoförhållanden

Fastigheter inom aktuellt område redovisas i tabellen nedan. Planområdet omfattar del av fastigheterna.

Fastigheter	Ägare (tomträttshavare)
Forsen 2	Stockholms stad (Privat)
Svallvågen 1	Stockholms stad (Privat)
Svallvågen 2	Stockholms stad (Privat)
Sjön 1	Stockholms stad (Privat)
Vågdalen 2	Privat
Södra Hammarbyhamnen 1:3	Stockholms stad
Södra Hammarbyhamnen 1:37	Stockholms stad
Reningsverket 1	Privat

Övergripande beslut och styrande dokument

Översiktsplan

I översiktsplanen framhålls modernisering och utbyggnad av ledningsnät för VA som en stor framtida infrastrukturfråga. Ungefär hälften av ledningsnätet består av så kallade kombinerade system där avloppsvatten och dagvatten leds i samma ledningsnät till reningsverk. För att möta behoven från nya exploateringar och framtida klimatförändringar behöver staden successivt titta på möjligheter till fler separerade ledningssystem. På så sätt frigörs kapacitet i avloppsnätet för anslutning av ny bebyggelse.

I översiktsplanen är delar av planområdet utpekade som område där komplettering med bostäder kan prövas. Något enstaka område redovisas som urbant stråk samt cykelpendlingsstråk. En del av planområdet passerar område som är utpekade som strategiskt samband och en del som stadsutvecklingsområde komplettering (närmast Henriksdal).

Riksintresse

Planområdet korsar Saltsjöbanan och Värmdövägen som utgör riksintressen för kommunikation enligt miljöbalken 3 kap. 8 §. Riksintressena bedöms inte påverkas av ledningsdragningen då ledningen ligger djupt under marken.

Planförslaget ligger även intill Södra länken (väg 75) som förbinder kommunikationsanläggningar av riksintresse. Planförslaget bedöms inte påverka Södra länken.

Kommunala beslut i övrigt

Kommunfullmäktige fattade den 15 mars 2019 ett inriktningsbeslut för Nya Östbergatunneln avseende systemhandling och tillståndsprocess.

Ansökan om miljötillstånd

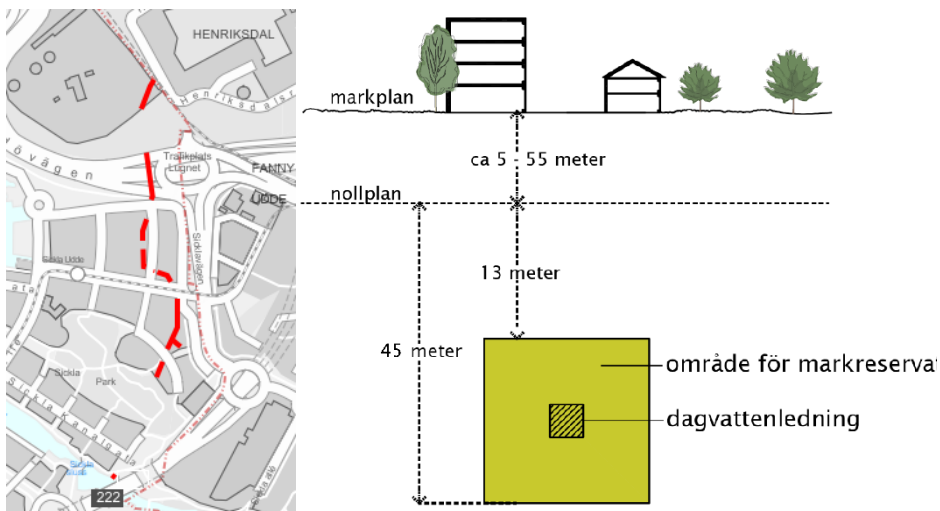
Tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken krävs då huvudledning och arbetstunnel medför bortledning av grundvatten. Tillstånd för vattenverksamheten hanterar bortledning av grundvatten under drift- och byggskedet samt erforderliga skyddsåtgärder. Ansökan hanterar även buller, vibrationer, stomljud och miljöutsläpp som anläggningen och transporter medför under byggskedet. Miljödom för detta erhöles 2021-10-28.

Förstudie

En förstudie utfördes av Stockholm Vatten och Avfall under 2018 med avsikt att ta fram förslag till tunnelsträckningar med beaktande av tekniska krav och samtidigt minimera risker och påverkan på miljö, människors hälsa samt påverkan på tredje part. Det valda alternativet bedömdes utifrån förstudien som det mest fördelaktiga utifrån dessa aspekter.

Planförslaget

Dagvattenledningen i sin helhet berör både befintlig kvartersmark och allmän platsmark inom Stockholms stad. Föreliggande detaljplan (ändring genom tillägg) ger planstöd till dagvattenledningen på kvartersmark genom tillägg av markreservat för allmännyttig underjordisk dagvattenledning, som gäller tillsammans med gällande detaljplaner. På allmän platsmark görs inga ändringar av gällande detaljplaner, då marken redan är menad att användas för allmänt ändamål.

Översiktskarta över planområdet till vänster. Principillustration över dagvattenledningen till höger. Illustrationen är ej skalendig (Tyréns).

Nya Östbergatunneln ansluter till den befintliga Östbergatunneln vid Sicklaanläggningen. Ledningen kommer att transportera dagvatten, som idag leds från Sickla, förbi Henriksdals reningsverk till Saltsjön, separerat från övriga ledningssystem. Nya Östbergatunneln innebär att kapaciteten för avledning av dagvatten förstärks och att flödet från Östberga- och Björkhagentunnelnarnas upptagningsområden kan utökas utan negativ påverkan på reningskapaciteten i Henriksdals reningsverk.

Dagvattenledningen är en sprängd/borrad ledning med inermått om cirka 4,5 x 5 meter (bredd x höjd). Från tunnelns yttersidor behövs en skyddszon om 10 meter, se principillustration sida 5. Inom markreservatet (dagvattenledning och skyddszon) får inga ingrepp såsom schaktning, spontning, borrning eller liknande ske.

Vid Hammarby sjöstad korsar dagvattenledningen ovan den planerade tunnelbanesträckningen till Nacka. Dagvattenledningens och tunnelbanans skyddszon överlappar här varandra i höjddled. Det innebär att skyddszonerna delvis kommer att vara gemensam mellan Stockholm Vatten och Avfall (dagvattenledning) och Region Stockholm (tunnelbana). Parterna har träffat genomförandeavtal för korsningspunkten, vars rättigheter kommer att kunna utövas parallellt med varandra. Då planbestämmelse för dagvattenledning saknas i gällande detaljplan för tunnelbana (ÄDp 2014–18909), behöver pla-

nen ändras så att markreservat för allmännyttig underjordisk dagvattenledning och användning för tunnelbana kan utövas parallellt inom den gemensamma skyddszonen.

Arbetsväg inom tillståndsprocessen

Den arbetsväg som avses nyttjas under byggtiden för Nya Östbergatunneln utgör en befintlig gång- och cykelväg i södra delen av Hammarbyskogen. Den befintliga gång- och cykeltrafiken kommer att omledas till Kalmgatan, via Per Lindeströms väg, Petrejusvägen och Strahlenbergsgatan.

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) är överens med staden att genomförandeaftal ska tecknas mellan SVOA och staden genom dess exploateringsnämnd och trafiknämnd. Genomförandeaftalet hanterar bland annat ersättnings- och samverkansfrågor mellan SVOA och staden under byggtiden.

Ett genomförandeaftal avses tecknas mellan SVOA och projekt Sjöstadshöjden i syfte att underlätta framtida samordning mellan projekten vilket även inkluderar en eventuell omledning av byggtrafiken från gång- och cykelvägen i Hammarbyskogen till en gemensam byggväg vid Sjöstadshöjden. En sådan omledning av byggtrafiken för Nya Östbergatunneln är beroende av om tidplanen för projekt Sjöstadshöjden kan samordnas med genomförandet av Nya Östbergatunneln.

Arbetsvägen och övriga ytor som ianspråkats under byggtiden för Nya Östbergatunneln hanteras inom ramen för tillståndsprocessen och ingår inte i denna ändring av detaljplaner.

Planförslagets konsekvenser

En växande stad

Bostadsförsörjning

Ett fungerande dagvattensystem är viktigt för att uppnå en god och funktionell bebyggd miljö. Nya Östbergatunneln kommer att avlasta

det hårt belastade befintliga systemet och minska risken för källaröversvämningar.

Ledningen är en vidarekoppling av SFAL-tunneln mellan Bromma och Sicklaanläggningen, varför Nya Östbergatunneln är en förutsättning för att Stockholms framtida avloppsrening ska kunna driftsättas och Bromma reningsverk läggas ned.

Näringsliv och kompetensförsörjning

Planförslaget innebär att dagvattensystemet kan byggas ut och är en förutsättning för en hållbar utveckling av staden. Planförslaget innebär i förlängningen en möjlighet att utveckla och förtäta stadsdelarna Hammarby, Björkhagen och Skarpnäck med avseende på dagvattensystemet som är en viktig förutsättning för stadsutveckling.

En sammanhängande stad

En socialt sammanhållen stad

Nya Östbergatunneln innebär att stadens dagvattennät i stadsdelen kan underhållas och medför ökad kapacitet som möjliggör för vidareutveckling av en sammanhållen stad.

Trygghet

Planförslaget innebär inga förändringar ovan mark. Kontorets bedömning är därför att planförslaget inte innebär några konsekvenser för trygghet.

Jämställdhet

Kontoret bedömer att dagvattenledningen inte får några konsekvenser avseende jämställdhet då ledningen är belägen långt under mark.

Konsekvenser för barn

Planförslaget och dagvattenledningen innebär minskad risk för bräddning av orenat avloppsvatten och i sin tur en förbättrad ytvattenkvalitet. Detta är positivt för barn och medborgare i stort.

En klimatsmart och tålig stad

Grön och vattennära stad

I driftskedet av Nya Östbergatunneln sker en förbättring av driftsförutsättningarna i Henriksdals reningsverk och problemet med bräddningar av sammanblandat spill- och dagvatten kommer att minska då ledningen är separerad från övriga tunnelsystem. Det kommer inte vara någon skillnad i vattenkvalitet på det dagvatten som släpps ut men då bräddningsproblematiken minskar får det en positiv inverkan på ytvattenkvaliteten. Påverkan är lokal och därför bedöms miljökonsekvenserna för ytvatten som små positiva konsekvenser. Möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna kommer inte att påverkas negativt.

Klimat, miljö, hälsa och säkerhet

Möjligheten att uppnå vissa miljö kvalitetsmål påverkas positivt av den nya dagvattenledningen i förhållande till nollalternativet (om ledningen inte byggs). Inga miljö kvalitetsmål påverkas negativt av planförslaget.

Nya Östbergatunneln avlastar det hårt belastade befintliga systemet och minskar risken för bräddningar av avloppsvatten och översvämningar i Henriksdals reningsverk samt i Sickla, vilket minskar risken för övergödning och har positiv inverkan på de nationella miljö kvalitetsmålen ”ingen övergödning”, ”hav i balans” samt ”levande kust och skärgård”.

Ett fungerande dagvattensystem är viktigt för att kunna uppnå en god bebyggd miljö. Nya Östbergatunneln kommer att avlasta det hårt belastade befintliga systemet och minska risken för källaröversvämningar.

Nya Östbergatunneln är en trycksatt ledning som i driftskedet alltid kommer vara vattenfylld, med undantag för anslutningen från den befintliga Östbergatunneln där ledningen kommer att ha fri vattenyta. Så länge uppbyggnad av sedimentation undviks och det inte är extremt höga nivåer i Saltsjön föreligger ingen risk för översvämning i Sicklaanläggningen.

Inläckage av grundvatten kommer att vara minimalt då ledningen kommer att vara fylld med dagvatten.

I driftskedet bedöms inget störande buller, stömljud eller vibrationer förekomma.

Planprocess

Process

Detaljplanarbetet bedrivs med utökat förförande enligt PBL (2010:900) 5 kap 7 §. Plansamråd för aktuell detaljplan pågick under perioden 2021-03-30 - 2021-05-03. Information om samrådet skickades ut enligt sändlista till remissinstanser och berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen. Samrådsförslaget visades i Tekniska Nämndhuset samt på stadsbyggnadskontorets hemsida. Annons om samråd publicerades i Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet onsdagen den 31 mars 2021 och i lokaltidningen Mitt i Södermalm, Hammarby Sjöstad, Södra Hammarbyhamnen lördagen den 3 april 2021. Inget fysiskt samrådsmöte hölls på grund av rådande pandemi.

Detaljplanen ställdes ut för granskning under perioden 2021-10-13 – 2021-11-09. Information skickades ut enligt sändlista till remissinstanser, berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen samt andra intressenter som under samrådet skriftligen framfört synpunkter. Planförslaget visades i Tekniska Nämndhuset samt på stadsbyggnadskontorets hemsida. Övriga informerades genom annons i Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet onsdagen den 13 oktober 2021.

Samlade synpunkter

Under samrådet inkom 18 yttranden. Samtliga remissinstanser tillstyrkte planförslaget men framförde synpunkter i sak, framförallt gällande att Stockholm Vatten och Avfall ska följa mark- och miljödomstolens dom vad gäller byggskedet samt genomförandefrågor. De flesta övriga boende framförde i huvudsak synpunkter om påverkan under byggtiden och projektet som helhet i förhållande till naturvärden.

Under granskningstiden inkom 10 yttranden. Samtliga remissinstanser tillstyrkte planförslaget men framförde synpunkter i sak gällande höjdvärnsgränsning på plankartan mellan tunnelbana och dagvattenledning, redaktionella ändringar i planbeskrivningen samt frågor under byggskedet. Inga synpunkter inkom från sakägare eller övriga boende.

Inkomna synpunkter under samråd och granskning föranledde hantering av genomförandefrågor, planläggning för tunnelbana, ändrad höjdvärnsgränsning och förtydliganden på plankartan samt redaktionella ändringar i planbeskrivningen. Kontoret bedömer att dessa ändringar inte föranleder behov av ny granskning.

Tidigare ställningstaganden i ärendet

Start-PM

Stadsbyggnadsnämnden beslutade 2020-12-21 i enlighet med kontorets förslag att påbörja planarbetet. Nämnden uttalade att den negativa inverkan på naturmiljön så långt som möjligt skulle minimeras. Vidare lyfte nämnden att det är önskvärt att den nya väg som tillskapas i Sjöstadshöjden också används som arbetsväg för projektet. Det är viktigt att minimera arbetsområdets utbredning för att spara så mycket naturmark som möjligt. Majoriteten förväntade sig även ekologiska kompensationsåtgärder efter genomförandet.

Redovisning efter samråd

Stadsbyggnadsnämnden beslutade 2021-09-30 i enlighet med kontorets förslag om att godkänna redovisningen av samrådet och ge kontoret i uppdrag att ta fram ett granskningsförslag för detaljplanen samt i enlighet med kontorets förslag om att planen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Nämnden uttalade att utbyggnaden av Nya Östbergatunneln är av stor vikt för arbetet mot en hållbar, klimatsmart och tålig stad. Arbetsvägen som behövs för projektets genomförande hanteras i tillståndsprocessen. Nämnden ansåg det önskvärt att den nya arbetsvägen i Sjöstadshöjden också används som arbetsväg för projektet. Vidare framfördes att negativ inverkan på naturmiljön så långt som möjligt skulle minimeras. Nämnden förväntade sig ekologiska kompensationsåtgärder efter genomförandet.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Inför stadsbyggnadsnämndens beslut om att påbörja planarbetet gjorde stadsbyggnadskontoret bedömningen att detaljplanens genomförande kunde antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. miljöbalken att en miljöbedömning behöver göras. De aspekter där planen kunde antas medföra betydande miljöpåverkan bedömdes vara bortledning av grundvatten och grundvattensänkning.

Efter beslut om att starta planarbetet har ny information visat att risken för bortledning av grundvatten och grundvattensänkning inte berör ledningssträckningen inom Stockholms stad. Stadsbyggnadskontoret gör därför bedömningen att detaljplanens genomförande inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. miljöbalken. Miljöförvaltningen och länsstyrelsen delar stadsbyggnadskontorets bedömning.

Tidplan

Godkännande (SBN) 27 januari 2022

Antagande (KF) mars 2022

Planavtal

Planavtal har tecknats med Stockholm Vatten och Avfall för att täcka kontorets kostnader i samband med upprättande av detaljplanen.

STADSBYGGNADSKONTORETS SAMMANVÄGDA STÄLLNINGSGANDE

Stadsbyggnadskontoret ser positivt på utbyggnaden av Nya Östbergatunneln. Dagvattenledningen är viktig för att möjliggöra underhåll av befintlig dagvattenledning samt

för att minimera risken för bräddning av sammanblandat dag- och spillvatten. Planförslaget möjliggör utbyggnad och modernisering av ledningsnätet och är i linje med översiktsplanen. Inga större intressekonflikter har identifierats under planprocessen. Stadsbyggnadskontoret anser att inkomna synpunkter under samråd och granskning har kunnat hanteras. Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner förslaget till detaljplan och överlämnar det till kommunfullmäktige för antagande.